

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»**

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної науково-практичної конференції

**м. Вінниця
2-3 березня 2023 року**

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього
НАН України» (Україна)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Західноукраїнський національний університет (Україна)
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Національний університет «Одеська політехніка» (Україна)
Одеський національний економічний університет (Україна)
Поморська вища школа в Старогарді Гданському (Польща)
Університет Догус (Туреччина)
Університет імені Коменського (Словаччина)
Університет Нортумбрія (Англія)
Хмельницький національний університет (Україна)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна)
Шаньдунський університет мистецтв (Китай)
Ясський технічний університет імені Георгія Асакі (Румунія)

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної науково-практичної конференції

**Вінниця
2-3 березня 2023 року**

**Вінниця
ВНТУ
2023**

Ministry of Education and Science of Ukraine
Vinnytsia National Technical University
Faculty of Management and Information Security
State Institution “Institute of Regional Studies named after M. I. Dolishny NAS of
Ukraine” (Ukraine)
Zhytomyr Polytechnic State University (Ukraine)
Vasul’ Stus Donetsk National University (Ukraine)
State Tax University
Western Ukrainian National University (Ukraine)
Ivano-Frankivsk National Technical University of
Oil and Gas (Ukraine)
Lviv Polytechnic National University (Ukraine)
Odessa National Polytechnic University (Ukraine)
Odessa National Economic University (Ukraine)
Pomeranian Higher School in Starogard Gdański (Poland)
Dogus University (Turkey)
Comenius University in Bratislava (Slovakia)
University of Northumbria (England)
Khmelnysky National University (Ukraine)
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine)
Shandun University of Mistresses (China)
Iasi Technical University named after Georgi Osaki (Romania)

**«MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT
OF FINANCIAL AND INNOVATION-INVESTMENT
PROCESSES IN UKRAINE»**

MATERIALS

of the

VI International Scientific and Practical Conference

Vinnytsia
March 2-3, 2023

Vinnytsia
VNTU
2023

УДК [336+330.341.1](477)

C-89

Видається за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України

Редакційна колегія: **І. Ю. Єпіфанова**, доктор економічних наук, професор,
В. В. Джеджула, доктор економічних наук, професор

Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 2-3 березня 2023 року : збірник наукових праць [Електронний ресурс]. – Вінниця: ВНТУ, 2023. – 445 с.

ISBN 978-966-641-925-8 (PDF)

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на VI Міжнародній науково-практичній конференції 2-3 березня 2023 року в м. Вінниця.

УДК [336+330.341.1](477)

Роботи подаються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, яка наведена в роботах, та залишає за собою право не погоджуватися з думками авторів на розглянуті питання.

ISBN 978-966-641-925-8 (PDF)

© Вінницький національний технічний університет,
укладання, оформлення, 2023

UDC [336+330.341.1](477)

Published by the decision of the Academic Council of Vinnytsia National Technical University of the Ministry of Education and Science of Ukraine

Editorial Board: I. Yu. Yepifanova, Doctor of Economics, Professor,
V. V. Dzhedzhula, Doctor of Economics, Professor

Modern trends in the development of financial and innovation-investment processes in Ukraine. Materials of the VI International Scientific and Practical Conference March 2-3, 2023: a collection of scientific papers [Electronic resource], Vinnytsia: VNTU, 2023, 445 p.

ISBN 978-966-641-925-8 (PDF)

The conference materials cover the reports of domestic and foreign scientists, which were considered at the IV International Scientific and Practical Conference on May 2-3, 2023 in Vinnytsia.

UDC [336+330.341.1](477)

The works are submitted in the author's edition. The editorial board is not responsible for the accuracy of the information, provided in the works, and reserves the right to disagree with the views of the authors on these issues.

ISBN 978-966-641-925-8 (PDF)

© Vinnytsia National Technical University, 2023

**ПЕРЕЛІК ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ УСТАНОВ ТА ПІДПРИЄМСТВ,
СПІВРОБІТНИКИ ЯКИХ БРАЛИ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ**

1. Вінницький національний технічний університет.
2. Asper School of Business, University of Manitoba.
3. Pomeranian University.
4. Болонський університет.
5. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.
6. Вінницький навчально-науковий інститут економіки Західноукраїнського національного університету.
7. ВСП «Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу» УНУС.
8. ВСП «Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»
9. ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України.
10. Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України».
11. Державна установа «Інститут економіки та прогнозування НАН України».
12. Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова Національної академії наук України».
13. Державна установа «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України».
14. ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України».
15. Державний податковий університет.
16. Державний торговельно-економічний університет.
17. Державний університет «Житомирська політехніка».
18. Державний університет інфраструктури та технологій.
19. Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара.
20. Донбаська державна машинобудівна академія.
21. Донецький національний університет імені Василя Стуса
22. Економіко-гуманітарний університет, м. Бельсько-Бяла, Польща.
23. Західноукраїнський національний університет.
24. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу.

25. Ізмаїльський державний гуманітарний університет.
26. Інститут економіки промисловості НАН України.
27. Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана.
28. Київський національний університет технологій та дизайну.
29. Луцький національний технічний університет.
30. Львівський національний університет імені Івана Франка.
31. Міжнародний гуманітарний університет.
32. НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України.
33. Науково-дослідний центр індустриальних проблем розвитку НАНУ.
34. Науково-технічний центр «Автополіпром».
35. Національний авіаційний університет (м. Київ).
36. Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки».
37. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».
38. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
39. Національний університет біоресурсів і природокористування України
40. Національний університет водного господарства та природокористування.
41. Національний університет «Львівська політехніка».
42. Національний університет «Одеська політехніка».
43. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».
44. Національний університет «Чернігівська політехніка».
45. Одеська державна академія будівництва та архітектури.
46. Одеський національний економічний університет.
47. Одеський національний медичний університет.
48. Одеський національний морський університет.
49. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова.
50. Одеський торговельно-економічний коледж.
51. Полтавський державний аграрний університет.
52. Приватне підприємство «Композит», м. Одеса.
53. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.
54. Рівненський державний гуманітарний університет.

55. Сумський національний аграрний університет.
56. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
57. Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.
58. Ужгородський національний університет.
59. Український державний університет залізничного транспорту.
60. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
61. Університет митної справи та фінансів.
62. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.
63. Харківський національний медичний університет.
64. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.
65. Херсонський державний аграрно-економічний університет.
66. Хмельницький національний університет.
67. Центральноукраїнський національний технічний університет.
68. Черкаський державний бізнес-коледж.
69. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького.
70. Чернівецький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Адлер О. О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПІД ЧАС МОДЕЛЮВАННЯ ЯВИЩ ТА ПРОЦЕСІВ В ЕКОНОМІЦІ	19
Андрєєва О. В. ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ, ЙОГО РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	22
Андрийчук О. В., Небава М. І. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОННОЇ ГАЛУЗІ І СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	25
Андрос С. В., Герасимчук В. Г. ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ В ПОВОЄННИХ УМОВАХ	28
Бержанір А. Л. ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	31
Бержанір І. А. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	33
Бичкова Н. В., Коцюрубенко Г. М. РОЛЬ ТА ПОТЕНЦІАЛ РЕСУРСІВ НАСЕЛЕННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	35
Бориславський І. О. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В ГОТЕЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ	37
Волохова І. С. ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	40
Гриліцька А. В. ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПАНДЕМІЇ	42
Дроботя Я. А., Дорошенко О. О., Краснікова О. М. КАРТА РИЗИКІВ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ НБУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ	44
Дубовик О. Ю. ПОДАТКОВА ПІДТРИМКА БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	46
Жибер Т. В. ТЕХНІКА КЕРОВАНОГО ДАНИМИ ПУБЛІЧНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ	49

ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Анотація. У статті досліджено напрями фінансування програм соціального розвитку, які здійснюються вітчизняним бізнесом на основі принципів соціальної відповідальності. Визначено особливості співпраці бізнесу та місцевих громад з реалізації соціально-економічного розвитку регіонів.

Ключові слова: соціальна відповідальність; соціальний розвиток; фінансування; регіон; бізнес.

Abstract: The article explores the areas of financing social development programs implemented by domestic businesses based on the principles of social responsibility. The features of cooperation between business and local communities on the implementation of the socio-economic development of the regions are determined.

Keywords: social responsibility; social development; financing; region; business

Ефективне функціонування економічної системи держави, і особливо її спрямованість на задоволення соціальних потреб громадян, залежить від співпраці державних або місцевих органів влади, бізнесу та суспільства. Гармонійність їх довгострокових цілей діяльності може бути забезпечена за умови реалізації концепції соціальної відповідальності.

У сучасних умовах одним із вагомих важелів економічного і соціального розвитку виступає соціальна відповідальність підприємницьких структур, яка великою мірою сприяє досягненню сталого розвитку в економічній, соціальній та екологічній сферах. Принципи соціальної відповідальності бізнесу є надзвичайно актуальними у країнах з ринковою економікою.

Разом з тим, вони мають характерні риси та особливості у кожній окремій державі, яка їх впроваджує. Як стверджує З. Галушка [1], бізнес не існує поза суспільством, він має безпосередні зв'язки із різними групами впливу, залежить від законодавства, економічної кон'юнктури та низки інших чинників. Однак їх наявність не виступає перешкодою, а змушує шукати нові шляхи соціалізації бізнесу у цьому зовнішньому середовищі. Отже, соціальна відповідальність бізнесу не народжується сама собою. Вона може виникнути лише на основі усвідомлення об'єктивної необхідності такої діяльності або як реакція на стимули, створені державою або ринком.

Науковці вказують [2, с. 42], що у загальному розумінні діяльність вільних ринків покликана максимізувати соціальний добробут та збільшити суспільне процвітання. При цьому, зміни в розвитку суспільства і суспільній свідомості дозволили замислитися над тим, що оцінюючи створювану ринками соціальну цінність, важливо враховувати усі виникаючі в результаті їх діяльності «зовнішні ефекти», включаючи вплив на здоров'я людини та навколишнє середовище. Крім того, саме бізнес є ключовим каталізатором вирішення низки великих взаємопов'язаних глобальних цілей (гідна праця та економічне зростання, інновації та інфраструктура, сталий розвиток міст та спільнот та ін.), які складають ціннісний сенс концепції сталого розвитку.

Практикою доведено, що довгострокова стабільність та фінансова ефективність бізнесу залежить, разом з іншими чинниками, також і від соціально-економічної стабільності регіону, де функціонують підприємства, компанії, фірми. У зв'язку із цим, фінансування різноманітних соціальних програм є одним із пріоритетних напрямів їхньої діяльності.

Протягом останніх років вітчизняні компанії поживляють роботу із соціального розвитку регіонів, у яких вони розташовані. Прикладом соціально відповідального ведення бізнесу у цьому напрямку можна назвати роботу ДП «НАЕК «Енергоатом». Пріоритет соціальної політики компанії – комплексне підвищення якості життя працівників, членів їх родин та населення територій, прилеглих до АЕС. Компанія робить значний внесок в економіку та сталий розвиток територій присутності, сплачуючи податки у місцеві бюджети та створюючи робочі місця. Бере активну участь у вирішенні соціальних проблем, допомагає збереженню культурної спадщини, підтримує освіту, фізичну культуру та спорт [3].

Масштаби діяльності та фінансові можливості НАК «Нафтогаз України» дозволяють реалізовувати на постійній основі різноманітні проекти у рамках внутрішньої та зовнішньої соціальної політики. Так, наприклад, за 9 місяців 2021 року зведений бюджет України отримав від Укргазвидобування 24,6 млрд грн

рентних платежів, з них 1,23 млрд грн надійшло напряму до бюджетів громад та областей, де компанія видобуває газ. З 2015 по 2020 рік компанія спрямувала 250 млн грн у 181 соціально-інфраструктурний проект. Серед ключових проектів останніх років: створення дитячих майданчиків, підвищення безпеки сіл, розбудова інфраструктури освітніх закладів, допомога лікарям [4].

Дослідження Центру «Розвиток КСВ» показали, що у 2016–2019 рр. найбільш поширеними практиками КСВ з досягнення сталого розвитку міст і громад були:

- програми соціального партнерства з містами присутності;
- програми допомоги у розробці стратегій розвитку регіону присутності;
- програми підтримки молодих художників та кінематографістів;
- програми підтримки соціальних ініціатив мешканців громад присутності бізнесу;
- формування культури безпечної поведінки на дорозі;
- проведення освітніх, медичних та екологічних заходів у рамках програм корпоративного волонтерства [5].

Необхідність впровадження політики соціальної відповідальності дедалі більшою мірою актуалізується у свідомості українських підприємців, оскільки підприємства регіону не лише є частиною економічних відносин держави, але і впливають на соціальні процеси сучасного суспільства. Бізнес за таких умов виходить за рамки його професійної орієнтації. Він повинен вибудовувати відносини із безліччю взаємозалежних суб'єктів, тому що на його діяльність, крім внутрішнього середовища, виявляє вплив зовнішнє оточення – влада, громадські організації, споживачі, мешканці території, на якій розташоване підприємство тощо.

Досягнення найбільших результатів у створенні суспільного блага за допомогою практик КСВ можливе за умови системного підходу до неї, що передбачає довгострокове планування, оцінку соціального ефекту і безперервну взаємодію з представниками місцевої громади. Більше того, поширення такого підходу у корпоративних практиках можливе тільки з поширенням концепції у всьому бізнес-співтоваристві, з підвищенням інформованості і розуміння підприємцями значущості і вигідності такої діяльності як для суспільства, так і для самої компанії [6].

Отже, за допомогою соціальної відповідальності відбувається процес формування і реалізації єдності інтересів компанії, працівників, держави, місцевих громад у досягненні конкурентоздатності компанії та соціального розвитку регіонів. Така модель їх співпраці слугує забезпеченню сприятливого середовища для співробітників підприємства та місцевого населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Галушка З. І. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: національні особливості. URL: http://zbimuk.bukuniver.edu.ua/issue_articles/11.pdf (дата звернення: 12.01.2023).
2. Ольшанський О. В., Крамчанінова М. Д., Какацій С. В. Вплив ініціативи корпоративної соціальної відповідальності бізнесу на соціально-економічний розвиток регіонів України. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2021. № 6 (270). С. 41–46.
3. ДП «НАЕК «Енергоатом». Сприяння місцевим громадам. URL: <https://www.energoatom.com.ua/parts/pdf-file/nonfinreport2020.pdf> (дата звернення: 14.01.2023).
4. НАК «Нафтогаз України». Соціальне партнерство. Підтримка громад. URL: <https://www.naftogaz.com/community-support> (дата звернення: 14.01.2023).
5. Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку 2016–2020 рр. URL: <https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2020/12/Vpliv-biznesu-na-CSR.pdf> (дата звернення: 14.01.2023).
6. Бержанір А. Л., Чирва Г. М. Методологія теоретичних досліджень корпоративної соціальної відповідальності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 21. С. 122–125. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/10138/1/Method_teor_dosl_KSV.pdf (дата звернення: 10.01.2023).

Бержанір Анатолій Леонідович, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, e-mail: bal8@ukr.net

Berzhanir Anatolii L. – PhD (Sociology), Associate Professor of the Department of Social and Legal Disciplines,, Pavlo Tychuna Uman State Pedagogical University, Uman, e-mail: bal8@ukr.net